



## יום כיפור (7)

ע"י הנשמה שהיא חלק ממנו, לעולם לא הייתם יכולים להטהר. ספר "אוצרות התורה אלול ר"ה יום כיפור"

## ערב יום כיפור

חז"ל אומרים (ברכות ח:): כתיב: "ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב", וכי בתשעה מתענין, והלא בעשרה מתענין? אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשיעי, מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי. והדבר הוא פלא: לערב יום כיפור יש אותה עוצמה שיש ליום כיפור עצמו! יתירה מזו, ביום כיפור עצמו אנו מתפללים חמש תפילות, מה שאין כן בערב יום כיפור, ובכל זאת אנו אומרים שערב יום כיפור הרי הוא כיום כיפור עצמו! אלא שיש בערב יום כיפור מה שאין ביום כיפור עצמו, הוא יום של יחוד ה', אין עוד מלבדו. והנה כל הדרגות וההשגות הגבוהות של יום כיפור, כוחם יפה בשעה שאנו עומדים בתפילה וצמים, ואילו כשאנו יושבים ואוכלים, שבעים ומדושני עונג, קשה להרגיש את יחוד ה' יתברך, ישנה מחיצה המפסקת בינינו לבין הקב"ה. אלא שזוהי העוצמה והעבודה של ערב יום כיפור, יחוד ה' וכל העבודה דוקא מתוך שמחה, מתוך עונג, לטבול את החלה בדבש, עם כל השגב והרוממות של יום כיפור! כאן בא לידי ביטוי יחודו של הקב"ה. רב פינקוס זצ"ל בספרו "אלול ימים נוראים"

## האוכל ושותה בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי

(יומא פא)

אמרו רבותינו כי באכילה זו מתקנים אכילת כל ימות השנה. הענין הוא כך: כמו שאמרו חכמים שהאומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה (יומא פה), קל וחומר במדה טובה, שהיא מרובה ממדת פורענות, שאם זוכר בשעת התשובה את סיבת החטא, על ידי זה מתקן את גוף החטא, כי כמו שאין מספיקין לעשות תשובה, כיון שהחטא היה בתשובה עצמה, וכן יש תשובה בחטא עצמו, לכן סומכים אכילה ושתיה לתשובת יום הצום, כדי לתקן סיבת החטא, שהיא אכילה ושתיה. ספר "ברכת חיים"

מדוע נקרא היום "יום כיפורים", בלשון רבים, ולא "יום כיפור"?

ותתן לנו את יום הכיפורים הזה

מה פשר הלשון "יום הכיפורים", בלשון רבים, ולא "יום כיפור", כמו שנקרא יום סליחה, יום מחילה? ה"דרכי משה" פירש (סימן תרכא), שזה מפני שהוא כפרה לחיים ולמתים, וכן כתב ה"רוקח". והקשה הגאון רבי יעקב אורנשטיין, בעל "ישועות יעקב": לרבנן הסוברים שיום

עשרה ימי תשובה, ימי רצון לקבל התשובה

"דרשו ה' בהמצאו"...אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים (ר"ה יח). לכאורה יש להבין, מהו שאמרו חז"ל על ימים אלו שבין ר"ה ליום כיפור שהם ימי סגולה שבהם השי"ת קרוב לכל קוראיו, הרי אדרבה, אין זה זמן ראוי לכך, שהלא בימים אלו השי"ת יושב על כסא דין ופוקד כל יצורי עולמים על מעשיהם ופרי מעלליהם, והכל נעשה במשפט אמת וצדק, והלא בימי דין ומשפט מידת הדין מתוחה ואין המלך נוהג לעבור על פשע. יש לומר, כי סגולת ומעלת ימים אלו, שהתשובה בהם מתקבלת ומועילה יותר משאר ימות השנה, הרי זה בגלל היותם זמן בריאת העולם. הנה, בעת שברא הקב"ה את עולמו קבע והסכים כי יוכל האדם לעשות תשובה, שהלא יצר לב האדם רע מנעוריו ואלמלא יתאפשר לו לעשות תשובה היה העולם נברא לריק, כי היה ה' משחית את עולמו בגלל רעת האדם כי רבה. ועל כן הקדים וברא חוק התשובה בעולם, כדי שהאדם שחטא והשחית דרכו יוכל להתחרט מחטאו ותשובתו תתקבל לפני אדון כל. על כן, מדי שנה בשנה, בראש השנה, שהוא מועד בריאת העולם, נזכר השי"ת שעל מנת כן ברא את עולמו, שיוכל האדם לעשות תשובה לפניו והוא יקבל את תשובתו וימחל לו על שהמרה פי עליון. ולכן אף בעת שהשי"ת יושב על כסא דין ושופט במאזני משפט כל יצורי עולמים, עם כל זאת זוכר תנאי שהתנה עם מעשה בראשית ומחמת כן עובר מכסא דין ויושב על כסא רחמים לקבל תשובתם ולא להענישם כפי חטאתם לפניו. רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות ר"ה"

## המחובר לשורש נטהר

כתוב במשנה (יומא פה): אמר רבי עקיבא: לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם, אבינו שבשמים. יש להתבונן מהו שאמר "אשריכם לישראל"? ב"ילקוט הגרשוני" ביאר על פי מה שכתב ה"חתם סופר" (יו"ד סי רי"ג) בשם קדמון אחד. לכאורה פלא, איך יטהר הטמא במי המקוה, הלא בעת שנכנס למים נטמאו המים, ומטמאים את הטובל? אלא אמר, כיון שהמים מחוברים לקרקע ולא נותקו כלל (שהרי מים שאובים פסולים) אינם מקבלים טומאה. נמצא, שטהרת המקוה היא ע"י שהמים מחוברים לשורשם. כן הוא טהרת הקב"ה, ע"י שאדם מחובר לשורש, להקב"ה, שנפח באפיו נשמת רוח חיים, והיא חלק אלוהי ממעל. זה שאמר "אשריכם לישראל... מי מטהר אתכם" הקירוב וההתחברות ל"אביכם שבשמים"! דלולי זה שאתם מחוברים אליו

## הלכה: סעודה המפסקת

כתב השו"ע (סי תרח ס"ד) ערב יום כיפור אין לו לאכול אלא מאכלים קלים להתעכל וכו' וכן אין לאכול דברים המחממים את הגוף וכו' מאכלי חלב וכו'... בפסקי תשובות (אות ד) כתב: וכן שום וביצים ובשר בקר אין אוכלין אלא בשר עוף, כמו שכתב המ"ב, ולמי שאין בשר עוף אלא בשר בקר יכול לאכול אך ישתדל לא לאכול השומן שבו, ועוד כתב המ"ב שאין לשתות יין, ובכלל זה גם שאר משקים המשכרים כיי"ש וביירה. וכן אין לאכול דברים המתובלים יותר מדאי והחריפים והחמוצים ביותר כגון לימון וכדומה.

ספר "פסקי תשובות" חלק ו'

**פתגם: להצלחה יש הרבה הורים, אך הכישלון הוא ספר "שמחלה"**

## חקירה: אשו משום חיצי

שלושה צדדים: נחשב כמזיק בידיים ומכוחו (כחיצי ממש), או כמזיק בידיים אך לא מכוחו, או שההיזק נעשה על ידו, אך לא בידיים ולא מכוחו. (קוטרסי שיעורים בבא קמא יג-ג)

ספר קובץ יסודות וחקירות

**סיפור: ספקנות:** רבה של בריסק היה אומר: בני אדם ספקנים מטבעם ואינם נוטים להאמין לכל דבר. הנה לשעבר היו הרבנים חותמים, 'הקטן', אך העולם לא האמין להם וראה בהם גדולי תורה. ואילו היום, כל אחד חותם 'הרב' ושוב העולם נוטה מלהאמין בכך ורואה בהם קטנים.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

## שבת שלום, צום קל

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זוזורה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קאריין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

הכיפורים אינו מכפר בלי תשובה, במה יתכפרו נפשות המתים, והלא הם אינם יכולים לעשות תשובה, ומה יועיל להם יום הכיפורים ללא תשובה. והוא מבאר באופן נפלא: הלא רוב בני האדם הולכים לעולמם באמצע השנה, ורק אחד מאלף מת במוצאי יום הכיפורים, ואם כן מה יכפר על העוונות שבין יום הכיפורים ליום המיתה, הלא על כך לא יכפר יום הכיפורים שקדם לעוונות אלו? אלא, זו הכוונה שיום הכיפורים הוא כפרה גם למתים, כלומר: לאותם מתים שמתו בשנה החולפת, על העוונות שעשו במוצאי יום כיפור עד יום מותם, כי מה שבדרך כלל יוה"כ אינו מכפר בלי תשובה הוא משום שכיון שעשרת ימים אלו מסוגלים לתשובה, ואם לכו לבן אבן ואינו שב בתשובה, אין הוא ראוי שיוה"כ יכפר עליו, אבל מי שמת באמצע השנה, ולא הספיק לשוב, אזי עצם היום מכפר עליו.

ספר "כמוצא שלל רב ימים נוראים"

## כפרה על "חטואתיכם"

נאמר בפסוק בפרשת אחרי מות (ויקרא טז. ל): "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטואתיכם". ונשאלת השאלה: הרי יום כיפור מכפר גם על עבירות במזיד, לא רק על שוגג, מדוע אם כן כתוב: "לטהר אתכם מכל חטואתיכם", היינו השגגות? היה צריך לומר, מכל עוונותיכם, מכל פשעיכם, גם על מזיד? שאלה זו שאל ה"נודע ביהודה", הוא מתרץ ש"חטואתיכם" אין הכוונה לעבירות, אלא מלשון חיסרון, כמו: "והייתי אני ובני שלמה חטאים" (מלכים א. א. כא), היינו: חסרים. אפילו אם נהיה חסרים את בית המקדש, כמו בימינו, שאין כהן גדול ואין שעיר המשתלח, עם כל זה יהיה "לכפר עליכם", תהיה לנו כפרה.

**רבי אלחנן וסרמן זצ"ל** מביא גם את השאלה, ואומר דבר מבריק, מאוד יפה. ודאי אין לומר שיום כיפור מכפר רק על שוגג, שהרי כתוב בגמרא להדיא שיום הכיפורים מכפר גם על מזיד. אך מצינו מחלוקת בגמרא (יומא פה:) בענין כפרת יום הכיפורים, רבי אומר: על כל עבירות בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה, יום הכיפורים מכפר, חכמים סוברים שיום הכיפורים מכפר דוקא עם תשובה וכן פוסק הרמב"ם שדוקא עם תשובה. כתוב בקדמונים שאפילו לדעת רבי, שניתן להשיג כפרה אף ללא תשובה, לכפרה מעליא יש צורך בתשובה. ממילא, אומר רבי אלחנן, במצות תשובה, ישנן דרגות: הדרגה הנמוכה ביותר זו 'תשובה מיראה', הוא פוחד מעונשים ומצרות, כאשר אדם שב בתשובה מחמת היראה, מה התועלת שלו? שזודונות נעשים שגגות. זהו שאומר הכתוב: "כי ביום הזה יכפר עליכם", איך הוא מכפר? רק על ידי תשובה, ואז, זדונות נעשים שגגות, ויום הכיפורים מכפר על "כל חטואתיכם", על העוונות שכעת נחשבים לכם כחטאים שנעשו בשגגה.

ספר "יחי ראובן ימים נוראים"

יוסף גרמון כולל עקס לע בען  
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:  
germon73@hotmail.fr  
ניתן למצוא את העלון  
www.kollel-aixlesbains.fr